UKNF | URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Marcin Mikołajczyk

Zastępca Przewodniczącego
Komisji Nadzoru Finansowego

DML-DMLZNA.071.1.2025.MG

Warszawa, 5 marca 2026 roku

Pan
Prof. Wojciech Brzozowski
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Dot. otwierania rachunków bankowych dla obywateli Białorusi

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z 3 lutego 2026 roku[1], uprzejmie dziękuję za przekazanie wystąpienia, w którym zasygnalizował Pan problem otwierania rachunków bankowych przez obywateli Republiki Białorusi oczekujących na rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Wskazany problem jest Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego[2] znany, co więcej UKNF podejmował już w tym zakresie stosowne działania i nadal podejmuje działania wyjaśniające. Mając na uwadze powyższe, proszę o przyjęcie następującego stanowiska.

Od końca 2024 r.[3] do UKNF zaczęły napływać informacje od różnych środowisk reprezentujących obywateli Białorusi w Polsce na temat utrudnień w otwieraniu rachunków w bankach z uwagi m.in. na nieuznawanie Tymczasowego Zaświadczenia Tożsamości Cudzoziemca przez polskie instytucje bankowe jako pełnoprawnego dokumentu tożsamości oraz z nakładaniem na nowych klientów z Białorusi wymogu przedstawienia oprócz dokumentu tożsamości także dokumentu potwierdzającego cel otwarcia konta (np. umowy z pracodawcą lub decyzji o przyznaniu jakiejkolwiek pomocy materialnej w Polsce).

Wobec powyższego, UKNF po przeprowadzeniu analizy stanu prawnego oraz konsultacjach z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej (GIIF) oraz Związkiem Banków Polskich (ZBP), **10 czerwca 2025 r.** wystosował do nadzorowanych instytucji pismo[4], w którym wskazał, że instytucje obowiązane (w tym banki) mają obowiązek uwzględniania w procesie związanym ze stosowaniem środków bezpieczeństwa finansowego na podstawie ustawy AML[5], wszelkich dokumentów stwierdzających tożsamość, jakimi mogą legitymować się obcokrajowcy, i że za taki dokument, z całą pewnością, należy uznać także Tymczasowe Zaświadczenie Tożsamości Cudzoziemca.

---

[1] Znak: ZPM.540.12.2026.MB.
[2] Dalej: UKNF, Urząd.
[3] Pismo z 12 listopada 2024 r.
[4] Adresowane do sektora bankowego, znak DML-DMLZNA.071.1.2025.KK.
[5] Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2025 r. poz.644, z późn.zm.)

Ponadto, w związku z tym, że nawiązanie relacji z klientem, mającym obywatelstwo państwa, w stosunku do którego Unia Europejska podjęła decyzję o nałożeniu sankcji (takim państwem jest Białoruś), może powodować zakwalifikowanie takiego klienta przez instytucję obowiązaną do grupy klientów o wyższym ryzyku prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, UKNF zwrócił uwagę, że rezygnacja z nawiązania stosunku gospodarczego lub decyzja o rozwiązaniu stosunku gospodarczego nie może być podyktowana wyłącznie takim zakwalifikowaniem klienta. Każda decyzja dotycząca takiego klienta powinna natomiast zostać oparta na indywidualnej analizie[6]. Jednocześnie przed ewentualnym podjęciem decyzji o odmowie lub zakończeniu stosunku gospodarczego, instytucje obowiązane powinny upewnić się, że rozważyły wszystkie możliwe środki ograniczające ryzyko. Każda decyzja o odmowie nawiązania albo o zakończeniu stosunku gospodarczego powinna być uzasadniona, udokumentowana i udostępniona na ewentualne żądanie organu nadzoru.
UKNF zastrzegł także, że ograniczanie ryzyka w odniesieniu do danej grupy klientów, bez należytej analizy ryzyka poszczególnych klientów, może zostać uznane przez organ nadzoru za nieuzasadnione i świadczące o nieskutecznym zarządzaniu ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

W zakresie kwestii dotyczącej potrzeby przedstawiania przez obywateli Białorusi, którzy starają się o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w procesie ubiegania się o założenie rachunku bankowego, dokumentów potwierdzających posiadanie źródła dochodu, którzy z uwagi na postanowienia art. 35 ust. 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony[7] nie są uprawnieni do podejmowania pracy na terytorium RP do czasu, gdy zostanie im wydane zaświadczenie o niezałatwieniu ww. sprawy w terminie, tj. po upływie 6 miesięcy od złożenia przez nich wniosku, to nie była ona dotychczas wprost sygnalizowana UKNF. Natomiast w korespondencji kierowanej do UKNF zwracano uwagę, że banki wymagają przy nawiązywaniu relacji z klientami, będącymi obywatelami Białorusi, przedstawiania dokumentów potwierdzających m.in. zatrudnienie.
W tym zakresie, UKNF w ww. piśmie do sektora bankowego wyjaśnił, że instytucje obowiązane mają obowiązek zastosować wszystkie środki bezpieczeństwa finansowego wobec klienta, do których zalicza się także ocenę stosunków gospodarczych oraz, stosownie do sytuacji, uzyskanie informacji na temat ich celu i zamierzonego charakteru.
Z uwagi na doszczegółowienie przez Pana Rzecznika tematu dotyczącego wymogu przedstawiania dokumentów potwierdzających zatrudnienie, również przez tych klientów banku, którzy z uwagi na postanowienia art. 35 ust 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony, nie są uprawnieni do zatrudnienia, UKNF podejmie działania wyjaśniające.

Obecnie UKNF jest w trakcie wyjaśniania problemów na jakie nadal napotykają obywatele Białorusi w bankach, polegających na tym, że niektóre banki nadal nie uznają Tymczasowego Zaświadczenia Tożsamości Cudzoziemca jako dokumentu tożsamości oraz blokowaniu przez

[6] Komunikat nr 73 GIIF w sprawie wykluczania niektórych kategorii klientów z nawiązywania stosunków gospodarczych (derisking) oraz skarg wnoszonych do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej przez klientów instytucji obowiązanych z 25 stycznia 2025 r. – komunikat konsultowany z UKNF.
[7] Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2025 r. poz.223)

banki kont klientów z Białorusi z uwagi na wymóg potwierdzania legalności ich pobytu na terenie Polski.
W tym celu Urząd wystąpił do banków m.in. z pytaniem o wdrożenie wewnętrznych regulacji w zakresie identyfikacji i weryfikacji tożsamości klienta, implementujące treść pisma UKNF z 10 czerwca 2025 r

Reasumując należy wskazać, że obecnie UKNF jest w trakcie dogłębnej analizy sytuacji obywateli Białorusi związanej z utrudnieniami w zawieraniu i utrzymywaniu relacji z bankami, która jest wielowątkowa i wymaga szczegółowych ustaleń oraz konsultacji z wieloma organami (GIIF, MSWiA, Urząd do Spraw Cudzoziemców), a także z bankami. UKNF dokłada wszelkich starań aby sprawa została wyjaśniona.

Z wyrazami szacunku
Marcin Mikołajczyk
Zastępca Przewodniczącego
Komisji Nadzoru Finansowego
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/